Universitets- och högskolerådet

Svarshäfte nummer

2021-10-24

Högskoleprovet

Provpass 2

- Du måste fylla i dina svar i svarshäftet **innan** provtiden är slut.
- Följ instruktionerna i svarshäftet.
- Du får använda provhäftet som kladdpapper.
- Fyll alltid i ett svar för varje uppgift. Du får inte minuspoäng om du svarar fel.
- På nästa sida börjar provet, som innehåller 40 uppgifter.
- Provtiden är **55 minuter**.

Verbal del

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Börja inte med provet förrän provledaren säger till.

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. anekdot

A gissning
B diskret gest
C noggrann redogörelse
D kort berättelse
E motsättning

2. reklamera

A prata om
B intyga
C märka ut
D återvinna
E anmärka på

3. avsevärt

A ganska
B korrekt
C betydligt
D välriktat
E fullständigt

4. koffert

A sybord
B lång rock
C lastpall
D klädförråd
E stor resväska

5. gastkramande

A farlig
B smärtsam
C kallsinnig
D spännande
E livrädd

6. korrespondens

A inbjudan
B brevväxling
C enkätsvar
D summering
E överenskommelse

7. sargad

A lurad
B straffad
C upprörd
D skadad
E trängd

8. affekt

A stor glädje
B nyfikenhet
C stark sinnesrörelse
D känslokyla
E total förvirring

9. åtnjuta

A ha
B be
C nå
D ge
E ta

10. näsbränna

A tillrättavisning
B besvikelse
C felbedömning
D svårighet
E förolämpning

Ursäktens betydelse

Korruption, fusk med livsmedel och tvivelaktig marknadsföring i utlandet. Företagen har gott om saker att be allmänheten om förlåtelse för.

Men skälen att göra det är inte bara moraliska. Att utstå kritik och förlöjligande genom att be om ursäkt kan gynna företagen ekonomiskt. Om det gör ont. Det framgår av forskningsresultat som sammanställts i ett bloggінlägg från Centre for Economic Policy Research.

Bland annat har börsbolag som ursäktar dåliga resultat ett högre börsvärde ett år senare, och läkare som ber om ursäkt för vårdmissar undgår i större utsträckning att bli stämda.

Svenska bolag har dock en del att jobba med när det gäller att kommunicera sitt ansvar för skandalerna de är inblandade i, enligt Peter Norberg, forskare vid Handelshögskolan i Stockholm.

– Många ursäkter vi får av företagen i dag är inte vatten värda. Det är endast om ursäkten är smärtsam som den har någon betydelse. Är det bara någon vältalig kommunikatör som sitter och ler i en vadderad tv-soffa så gör det inte särskilt ont, det blir bara marknadsföring.

En del i den problembild Norberg beskriver är att de krishanterande svenska bolagen följt amerikanska exempel – att antingen tiga ihjäl kritiken eller lägga sig platta inför den. Det är ohederligt tycker han, eftersom man då undviker att förklara företagets, kanske i grunden legitima, skäl att handla som det har gjort.

I verksamheten tvingas storföretagen hela tiden göra avvägningar. Det kan till exempel, som när Ikea kritiserades för att ha retuscherat bort kvinnor från den saudiarabiska versionen av sin katalog, handla om att vikta intresset av jämställdhet mot behovet av anpassning till marknaden i ett kontroversiellt land som man försöker etablera sig i.

Ikeas hantering av katalogen var ett exempel på när företag lagt sig platta för kritiker, enligt Norberg. Ett annat är köttskandalerna i livsmedelsindustrin.

– Ica vill inte prata om de snäva marginalerna och att alla som driver en Ica Maxi-butik vill ha en Ferrari. Man vill upprätthålla ett sken av att problemen är olyckshändelser som inte kommer att upprepas.

Att omedelbart be om ursäkt när man kritiseras kan vara ett sätt att snabbt tysta kritikerna och sätta stopp för ett mediedrev. En sådan ursäkt sitter inte tillräckligt långt inne för att bli smärtsam för ursäktaren. För det krävs snarare att företaget går med på att betala skadestånd eller öppna upp för granskning av sina snedsteg, enligt Norberg.

Sebastian Orre

Uppgifter

11. Vad bör kritiserade företag undvika, enligt Peter Norbergs resonemang?

A Att öka insynen i företaget.

B Att direkt ge kritikerna rätt.

C Att redovisa sina motiv.

D Att utlova ekonomisk kompensation.

12. Vad framhåller texten som orsak till de så kallade köttskandalerna?

A Företagens risktagande i jakten på lönsamhet.

B Företagens underskattning av kundernas värderingar och krav.

C Företagens tilltro till amerikanska metoder för krishantering.

D Företagens rutiner vid hantering av oförutsedda händelser.

Läkares hälsa

Först den goda nyheten: Svenska läkare mår bra. Synnerligen bra, faktiskt. Åtminstone enligt dem själva. I en specialkörning av Folkhälsomyndighetens årliga folkhälsoenkät som *Läkartidningen* beställt, där läkares svar från 2013 och 2014 slagits ihop, skattade nio av tio läkare den egna hälsan som god eller mycket god. Det är en större andel än i hela gruppen högre tjänstemän (där läkare ingår) och än i befolkningen i stort. Det är också en påtaglig ökning jämfört med för tio år sedan, då tre av fyra läkare bedömde sitt eget hälsotillstånd som gott eller mycket gott.

Läkare mår inte bara bättre än andra grupper, de lever också sundare. De snusar och röker mindre än högre tjänstemän generellt och befolkningen i stort. 10 procent av dem har en riskabel alkoholkonsumtion enligt Folkhälsomyndighetens definition, även det ett lägre tal än i gruppen högre tjänstemän respektive i befolkningen i stort. Mindre än en av tio har en stillasittande fritid. 18 procent har besvär av övervikt, jämfört med 22 procent bland högre tjänstemän och 27 procent i hela befolkningen.

Men det finns det som solkar den ljusa bilden. Precis som hos befolkningen generellt ökar sjukskrivningarna bland läkare. Eftersom det inte finns nationell statistik över den totala sjukskrivningen specifikt för läkare, har *Läkartidningen* bett om sjukskrivningsdata från fem landsting. I fyra av dem finns en trend mot ökande sjuktal bland läkare.

Än tydligare blir bilden om man tittar på läkares långtidssjukskrivningar. Mellan 2009 och 2014 ökade de med knappt 40 procent, enligt uppgifter från AFA Försäkring. Tittar man närmare ser man att de psykiatriska diagnoserna står för hela ökningen; andelen med psykiatrisk diagnos bland de långtidssjukskrivna läkarna steg från 35 till 54 procent mellan 2009 och 2015. Det slående är att det enbart är bland kvinnliga läkare som man hittills sett en uppgång. Bland dem har det sedan 2009 skett mer än en fördubbling av antalet långtidssjukskrivningar på grund av psykiatrisk diagnos.

Ann Fridner, som är docent i psykologi vid Stockholms universitet och forskar om läkares hälsa, menar att könsskillnaden till största del beror på att kvinnor drabbas mer än män av arbetsrelaterad ohälsa.

– Det är alldeles klart att de kvinnliga läkarna drabbas av utmattning i väldigt stor utsträckning. Det finns studier från Karolinska institutet som bekräftar det, och även internationella studier.

Marina Tuutma, ordförande för Läkarförbundets arbetslivsgrupp, säger att det är oacceptabelt att så många läkare blir sjuka på jobbet.

– Det jag ser med största oro på är att just de yngre kvinnliga läkarnas frånvaro är hög. Det är viktigt att det kommer upp på dagordningen, för det handlar om ett hållbart yrkesliv.

De ökade sjuktalen ska ses mot bakgrund av att läkare är en yrkesgrupp som inte sjukskriver sig i första taget. Ann Fridner har i sin forskning studerat yrkesverksamma läkare dels på ett svenskt universitetssjukhus (2005 respektive 2013), dels i samma landstings öppenvård (2013). 2013 hade fyra av tio läkare i båda grupperna minst två gånger det senaste året gått till jobbet fast de var sjuka.

Ann Fridner tycker att siffrorna är oroväckande.

– Tidigare studier visar att sjuknärvaro är kopplad till sämre allmän hälsa, depression, utbrändhet, framtida sjukfrånvaro och sämre produktivitet.

Något annat som framkom i undersökningen bland öppenvårdsläkarna var att den psykiska ohälsan även bland dessa läkare, som inte var sjukskrivna utan yrkesverksamma, var betydande. 22,5 procent av männen och 26,5 procent av kvinnorna hamnade över brytpunkten för psykisk ohälsa enligt skattningsskalan GHQ-12.

Enligt Marina Tuutma är den främsta orsaken till den ökade psykiska ohälsan bland läkare förändringar i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön som lett till ökade krav och minskad kontroll över arbetssituationen.

– För primärvårdsläkare är det underbemanningen som är det största problemet och att kraven är större än möjligheterna. Tar vi sjukhusläkarna leder underbemanningen till att man får gå många fler jourer, det blir högre belastning på akutmottagningarna och man tvingas göra många svåra prioriteringar.

Att läkares arbetsmiljö blivit sämre framgår även av den stora arbetsmiljöundersökning som SCB genomför vartannat år. Framför allt är det inflytandet som blivit mindre. Åren efter millennieskiftet var det en av tre läkare som aldrig eller nästan aldrig var med och bestämde hur det egna arbetet skulle läggas upp. Tio år senare var det två av tre.

Det här är siffror som inte bådar gott, enligt Ann Fridner.

– I vår studie av öppenvårdsläkare var bristen på kontroll över det egna arbetet en prediktor för psykisk ohälsa i form av depression, ångest eller sömnsvårigheter.

En annan prediktor för psykisk ohälsa var att man hade många vikarier på kliniken, och att arbeta med vikarier är mentalt tungt för läkarna, menar Ann Fridner.

Läkares psykosociala arbetsmiljö är en prioriterad fråga för Läkarförbundet, säger Marina Tuutma. En sak man hoppas mycket på är den nya föreskrift från Arbets-

miljöverket om organisatorisk och social arbetsmiljö som snart börjar gälla. Föreskriften ställer krav på att arbetsgivare ska se till att arbetsuppgifter och befogenheter som tilldelas arbetstagarna inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning. Det kommer att ge de lokala skyddsombuden bättre redskap, menar Marina Tuutma.

– Tidigare har det alltid varit svårt för läkarna att värna sin arbetsmiljö. Vi har ju inte tunga lyft och sådant som andra yrkesgrupper har, utan mycket har handlat om det psykosociala, och det har inte funnits med tidigare.

Samtidigt betonar Marina Tuutma att läkarna själva också har ett ansvar.

– Vi äger väldigt mycket kunskap och är duktiga på att se tecknen tidigt hos våra patienter. Då måste vi hjälpa oss själva och varandra och våga prata om problem och ha en tillåtande miljö på arbetsplatsen. För all forskning visar att det är mycket enklare och billigare att förebygga utmattningssyndrom än att efteråt försöka behandla och rehabilitera.

Michael Lövtrup

Uppgifter

13. Vilket påstående om svenska läkares hälsa stämmer överens med det som framkommer i texten?

A Även om läkarna själva uppger att deras hälsa försämrats är den jämförelsevis god.

B Psykiska besvär leder sällan till att läkare sjukskriver sig.

C Trots en i vissa avseenden negativ utveckling säger sig läkarna må riktigt bra.

D I gruppen läkare som anser sig ha god hälsa finns fler män än kvinnor.

14. Vad av följande har Ann Fridner studerat, enligt texten?

A Sambandet mellan ålder, kön och sjukskrivning bland läkare.

B Attityderna till den ökade psykiska ohälsan bland läkare.

C Förekomsten av sjuknärvaro bland tjänstgörande läkare.

D Konsekvenserna av psykisk ohälsa bland sjukskrivna läkare.

15. Vilket av följande till synes motsägelsefulla förhållanden nämns i texten?

A Att läkare trots sina yrkeskunskaper har svårt att hantera en situation där de själva riskerar att drabbas av psykisk ohälsa.

B Att läkare trots en sundare livsstil drabbas av psykisk ohälsa i samma utsträckning som befolkningen i övrigt.

C Att det främst är kvinnliga läkare som sjukskrivs, trots att psykisk ohälsa är vanligast bland manliga läkare.

D Att läkare överlag anser att deras yrke förutsätter en god hälsa, trots att allt fler läkare mår dåligt.

16. Vilken av följande alternativa rubriker har mest stöd i texten?

A Bristande inflytande gör läkare sjuka

B Sjukskrivna läkare glöms bort inom vården

C Sjukfrånvaron försämrar läkares arbetssituation

D Allt fler läkare arbetar trots psykiatrisk diagnos

Vad är klassisk barnlitteratur?

I sin bok *Kinderliteratur. Kanonbildung und literarische Wertung* konstaterar den kända tyska barnboksforskaren Bettina Kümmerling-Meibauer att det inte finns någon barnlitterär kanon. Det som är självklart för vuxenlitteraturen, att kanonisera de verk som anses litterärt särskilt värdefulla inom en kultur eller till och med på ett internationellt plan, verkar inte vara relevant för barnlitteraturen därför att den schablonmässigt ses som mindre värdefull. Det finns varken någon nationellt eller internationellt sanktionerad kanon av klassiska barnböcker. Det finns inte ens någon nämnvärd diskussion om ämnet inom den internationella barnlitteraturforskningen. Å andra sidan verkar det finnas ett slags ”hemlig kanonisering”, till exempel genom recensioner och utmärkelser eller förlagens marknadsföring av barnböcker som ”klassiker”. Sådant tyder på behovet av en sådan kanon.

Inför denna otillfredsställande situation åtar sig Kümmerling-Meibauer att lägga grunden till en vetenskaplig diskussion av kanon. Hon utgår från den tyska barnlitteraturen och dess situation och historia, men eftersom det inte finns liknande undersökningar för andra nationallitteraturer ser hon sin bok som en första pilotstudie med Tyskland enbart som exempel. Förhoppningen finns att forskare i andra länder låter sig inspireras att studera motsvarande förhållanden.

En annan anledning att utgå från den tyska barnlitteraturen och kritiken är deras framstående internationella betydelse från slutet av 1700-talet fram till början av 1900-talet. Kümmerling-Meibauer börjar därför sin analys, som sträcker sig fram till nutiden, just vid slutet av 1700-talet. Med hjälp av källmaterialet – pedagogiska och litteraturkritiska skrifter, litteraturhistorior, läslistor och skolläseböcker – utreder hon orsakerna till att man uteslöt barnlitteraturen ur kanoniseringen. Hon finner att mycket i slutet av 1700-talet tydde på inrättandet av en barnlitterär kanon. Det fanns dock en del olika och delvis motstridiga normer; barnlitteratur skulle vara uppfostringslitteratur eller estetiskt anspråksfull, man såg den som en återfödelse av folkpoesin eller lade tonvikten på lämpligheten för barn. Omkring år 1800 blev så icke-kanoniseringen av barnlitteraturen allt tydligare. Den viktigaste anledningen till denna utveckling är den litterära autonomiseringsprocessen: Från och med nu skulle enbart ej målinriktad litteratur utan specificerbart syfte få möjlighet att räknas som värdefull litteratur. (Inte bara) i Tyskland ansågs nu barnlitteratur med sin tydliga adressatinriktning ha en rent pedagogisk funktion och därför inte kunna vara estetiskt värdefull.

I nästa steg undersöker Kümmerling-Meibauer den historiska och aktuella diskussionen kring klassikerbegreppet. Hon konstaterar här att begreppet överförts från allmänlitteraturen till barnlitteraturen utan teoretisk specificering och att det oftast har en normativ laddning. Hon föreslår i stället ett klassikerbegrepp som grundar sig på exemplaritet. Då ser man litterära verk i relation till andra: de viktiga är de som bevisligen framkallat eller influerat andra texter. Som exempel nämner hon bland annat Selma Lagerlöfs *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*. Som didaktisk reseroman blev boken en prototyp som, vilket Kümmerling-Meibauer utförligt redovisar, inspirerade många författare även i andra länder till motsvarande verk.

Hon närmar sig därefter en definition av vad som borde utmärka en klassiker inom barnlitteraturen genom att föreslå åtta kriterier som ska kännetecknа en sådan:

- *Innovativitet*: ett verk inför nya litterära kännetecken inom en nationallitteratur.
- *Representativitet*: ett verk är den viktigaste representanten för en barnlitterär utveckling inom en viss epok.
- *Estetisk utformning av språket*: ett verk visar den lämpliga språkliga gestaltningen med hänsyn till genre, tema, berättarstruktur.
- *Enkelhet gentemot komplexitet*: ett verk tar hänsyn till barnens begränsade kunskaper om världen och ej fullt utvecklade språkförmåga, men är ändå inte trivialt.
- *Framställning av barnets upplevelsevärld*: en författare är i stånd att leva sig in i och uttrycka barnens tankevärld.
- *Fantasi*: ett verk kan föra ihop disparata element till ett meningsfullt sammanhang.
- *Polyvalens*: ett verk är flertydigt, ambivalent.
- *Crosswriting*: en författare skriver böcker för såväl barn som vuxna eller ett verk vänder sig till både barn och vuxna.

Dessa åtta kriterier tillämpar Kümmerling-Meibauer sedan vid en analys av en barnbok, vars klassikerstatus är omstridd: *En yrhätta* av Emmy von Rhoden.

För att demonstrera kanoniseringstendenser väljer Kümmerling-Meibauer just sistnämnda crosswriting. Hon påpekar att många författare av klassiska barnböcker tillhör den allmänlitterära kanonen, något som säkert influerar en motsvarande barnlitterär kanonisering. Crosswritings andra innebörd, dualiteten hos en text som vänder sig både till vuxna och till barn, är en aspekt som

också den gör att en bok kan ha lättare att ingå i en barnbokskanon därför att den lättare uppfyller ovannämnda kriterier. Detta gäller även för det andra fenomenet som Kümmerling-Meibauer analyserar i detta sammanhang: intertextualiteten. Genom att medvetet anspela på andra barn- eller vuxenböcker bidrar barnboksförfattare till en ”inre” kanonisering.

Det bör också nämnas att Kümmerling-Meibauer tidigare har skrivit ett lexikon över internationella barnlitterära klassiker. Vid urvalet av de 564 barnböcker från 65 länder som hon presenterar där tillämpade hon ovan nämnda kriterier. Hon ger alltså ett konkret förslag till en internationell barnlitteraturkanon, en kanon som hon dock alltid ser som föränderlig och värd att diskutera.

Kümmerling-Meibauer kräver i *Kinderliteratur* en barnlitteraturkanon som kännetecknas av verklig internationalitet (dvs. som inte bara innehåller barnböcker från Europa och Nordamerika), som tar hänsyn till mångfalden av genrer och som inte bara tar upp traditionella utan även moderna klassiker.

Kümmerling-Meibauers bok förbinder ett nationellt perspektiv (historisk kanonforskning med Tyskland som exempel) med ett internationellt (den aktuella kanondiskussionen och kanoniseringstendenser genom crosswriting och intertextualitet). Inte minst därför förtjänar denna innovativa bok läsare även utanför Tyskland. Boken är utan tvivel en tillgång även för den allmänlitterära kanon- och klassikerdiskussionen. Kümmerling-Meibauer ger ett grundläggande bidrag till den teoretiska (barn)litteraturforskningen och till ämnets forskningshistoria, men även konkreta förslag till kriterier för en framtida barnlitterär kanon, som skulle kunna få stor betydelse för barnens estetisk-litterära bildning. Hon erbjuder därmed forskare och andra intresserade många impulser till vidare reflektion och diskussion.

Mareike Jendis

kanon = ett urval av de litterära verk som av sin samtid anses vara de viktigaste

Uppgifter

17. Vilket påstående överensstämmer bäst med hur texten beskriver barnlitteraturens nuvarande ställning?

A Barnlitteraturen är ännu i huvudsak en litterär genre utan en erkänd uppsättning klassiker.

B Barnlitteraturen har vunnit erkännande som en egen och självständig litterär kategori.

C Barnlitteraturen bedöms fortfarande enligt samma motstridiga normer som vuxenlitteraturen.

D Barnlitteraturen har genomgått en omvandling som inneburit att forskarnas intresse har ökat.

18. Vad sägs i texten om litterära verk som utmärks av crosswriting?

A De löper risken att inte klassificeras som vare sig barnlitteratur eller vuxenlitteratur.

B De har goda förutsättningar att leva upp till de krav som Kümmerling-Meibauer ställer på en barnboksklassiker.

C De är skrivna av utpräglade vuxenboksförfattare men kan läsas och uppskattas även av barn.

D De är estetiskt sett lika värdefulla som vuxenlitteratur, men de har barnlitteraturens pedagogiska uppdrag.

19. Boken *Kinderliteratur* har den tyska barnlitteraturen som utgångspunkt. Hur kommenterar bokens författare detta, enligt texten?

A Hon poängterar att utvecklingen i Tyskland väl speglar förhållandena också i andra länder.

B Hon hävdar att den tyska situationen visserligen är ovanlig men att den förtjänar särskild uppmärksamhet.

C Hon anser att den tyska kanon som redan existerar kan bli en viktig förebild för andra länder.

D Hon framhåller att Tyskland är ett land bland många och att ytterligare forskning behövs.

20. Vilka barnböcker är det i första hand som bör betecknas som klassiker, enligt Bettina Kümmerling-Meibauer?

A De som är mest originella.

B De som har påverkat genrens utveckling.

C De som har ett pedagogiskt syfte.

D De som har fått internationell spridning.

21. Utfodring påverkar i regel inte älgarnas _____ att vandra till sina vinterhemområden. Men utfodringen kan styra dem inom de områden där de befinner sig, och därigenom minskas risken för trafikolyckor.

A inriktning

B benägenhet

C åtagande

D ansträngning

22. Efter att full betalning _____ och kommit oss _____ är du välkommen att hämta dina föremål hos oss på Auktionsverket.

A erlagts – till handa

B avsatts – till godo

C bifogats – till rätta

D utförts – till pass

23. Av 6 kap. 29 § högskoleförordningen _____ att det för varje doktorand ska upprättas en individuell studieplan. Denna ska innehålla högskolans respektive doktorandens _____ och därutöver en tidsplan för doktorandens utbildning. Studieplanen ska fastställas efter _____ med doktoranden och handledaren.

A visas – underskrifter – samtal

B uppges – godkännande – inrådan

C säkerställs – inlägg – överläggningar

D framgår – åtaganden – samråd

24. Den mindre bemedlade arbetarbefolkningen i glesbygden kunde långt in på 1900-talet utnyttja insjöfisket som en möjlighet att _____ kosten.

A muntra upp

B duka fram

C lägga till

D dryga ut

25. Dansare måste träna sig i kroppsmedvetenhet och i _____ för ordlös kommunikation. Det är färdigheter som är särskilt viktiga idag, då många tillbringar så mycket tid stillasittande och i virtuella verkligheter. Vår livsstil för oss allt längre bort från våra kroppsliga _____ och från att ta till oss andra ordlösa känslobudskap.

A öppenhet – föraningar

B lyhördhet – förnimmelser

C synlighet – föreställningar

D känslighet – företeelser

26. Senvuxen gran har täta årsringar och är rik på kåda, vilket ökar virkets hårdhet och gör det _____ mot fukt och röta.

A skyddsvärt

B förhärdat

C tålmodigt

D motståndskraftigt

27. I svensk debatt har förslag om medborgarlön med få undantag spelat en _____ roll och inte sällan _____ då det setts som något stolligt, verklighetsfrämmande och arbetsfientligt.

A befintlig – framhållits

B reducerad – förnekats

C ansenlig – formulerats

D perifer – förlöjligats

28. Fyndet av människoben ger en sällsynt ögonblicksbild av komplexa _____ knutna till jägar- och samlarsamhället under äldre stenåldern, vilket _____ också låter oss få en inblick i den tidens _____.

A skeenden – undermedvetet – kosthållning

B mönster – oavsiktligt – ursprungsbefolkning

C ritualer – indirekt – föreställningsvärld

D relationer – omvänt – maktförhållanden

29. Kroppen har både ett yttre och ett inre infektionsförsvar. Till det yttre försvaret hör bland annat huden och slemhinnorna samt olika typer av _____, till exempel saliv, tårar, svett och magsaft.

A plasma

B serum

C körtlar

D sekret

30. Efter det att afroamerikanen Michael Brown sköts till döds av poliser i delstaten Missouri har protesterna blivit fler och allt bättre organiserade. Det lär dock ta lång tid att förändra den rasism, _____ eller _____, som finns i det amerikanska samhället.

A sakral – profan

B flagrant – subtil

C kongruent – apart

D intrikat – extrovert